

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gaudendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventuales Conciones

Laetitiae Perfectae Artificium In Conscientiae Recta Efformatione
inuentum, & per Adventuales Conciones expositum ac demonstratum

Sarasa, Alfonsus Antonius de

Antverpiae, 1667

§. VII. Attritio supernaturalis orta ex timore poenae &c. excludit
voluntatem peccandi de caetero. Falsò dicitur quod sit coacta. Libera est
prorsus & voluntaria.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11367

lis, quam Tractatu sequenti describemus: & hanc solam dicimus ad justificationem conducere.

§. VII.

Attritio supernaturalis orta ex timore pœnæ &c. excludit Voluntatem peccandi de cœtero. Falsò dicitur quòd sit coacta: libera est prorsus & Voluntaria.

*Secunda
obiectio
Neoterici.*

Alterum quod in Attritionem telum intorquebat Neotericus supra n. 28. ex feriâ peccati commissi retractatione petebatur. Certum enim est & indubitatum, pœnitentem criminis, ita debere esse mente constitutum, vt voluntatem omnem committendi deinceps sceleris excludat cuius commissi jam pœnitet, prout Tractatu 12. n. 23. explicuimus. Atqui, inquit Neotericus, omnis attritio ex timore pœnæ ducens originem, inuoluntaria prorsus est & coacta; & sic peccato abstinet pœnitens, vt voluntatem illud rursus committendi, reipsâ retineat si tormenta æterna non detererent: igitur pœnitentiæ rectè exigendæ, dolor ex timore conceptus prorsus est inuulilis.

47.

Datur timor aliquis malus, & qui voluntatem peccandi reuincat.

Ingentem in aduersariorum scholis atque animis plausum concitauit hæc objectatio, præsertim plurimis D. Augustini suffulta locis, quibus eiusmodi pœnitentes grauissimè prosequitur Sanctus Doctor, & verò etiam jure meritissimo perstringit. Attamen & laruam argumentationi fucatae facilè est admodum detrudere, & rem omnem quam tenebris conantur obducere, Sole clariùs explicare. Respondeo itaque verissimum id esse, fieri omnino posse, vt qui ob metum gehennæ sceleribus abstinet, voluntatem peccandi retineat nihilominus, eademque sit paratus reipsâ committere, si aut inferni ignes non essent, aut illo supplicio peccata non plecterentur. Atque in hisce fateor non esse prorsus voluntariam à peccatis abstinentiam, sed magnâ ex parte inuoluntariam, & coactam pereundi discrimine. Sic rectè dixeris, mercatorem, qui tempestatis euadendæ studio merces in altum proiicit; non tam voluntate id agere, quam mortis imminenti coactum periculo; neque si bona abiicit, animum idcirco deponere ea retinendi, si tempestas non vrgeret.

48.

Rursus

Rurfus nec latro aut lupus, vt rectè Augustinus vrget, hic ab ouili, à domo cui expilandæ inhiabat, arceatur alter, accurrentium suaque propugnantium vi & impetu, idcirco prædandi desiderium deponit, quamuis pœnarum infligendarum metu, ingressum dissimulet & à vi inferendâ absteineat: abstinet enim, sed coactus. Rectè, inquam, dicuntur hæc omnia; certumque est, suppliciorum metu deterritos, à peccatis abstinere quamplurimos, qui tamen inuiti abstinent; obfirmatamque voluntatem peccandi præ se ferunt, si tanta supplicia aut non irrogarentur reis aut ea darentur euadere. Atque hi sunt, quos in locis omnibus allatis à Neoterico egregiè exagitat Augustinus, tamquam fucatè pœnitentes. Etenim re verâ non peccatum exhorrescunt eiusmodi homines, cuius perpetrandi flagrant desiderio, sed solam pœnam timent; neque tam desiderant benè agere, quàm sibi cauere ne sit malè. Sic autem pœnitentes, minimè absolui, nec per Confessionem reconciliationis gratiam impetrare, indubitata res est, & in confesso. Neque quidquam præterea ex Augustino exprimet tota Neoterici argumentatio.

49. Verùm quâ tandem ratione euincet, nullam aliam, præter hanc quæ falsa est & eumentita, Attritionem dari posse aut quæ metu pœnarum exorta, verè & ex animo commissum crimen detestetur? hoc certè nusquam docet Augustinus; neque quæ afferuntur loca hoc vsquam insinuant. Et tamen istud erat euincendum; in hoc versabatur cardo controuersæ.

50. At inquires, omni hoc timori ingénitum est, vt voluntas agendi in timente maneat, si pœna quæ metûs causa est, per actionem incurrenda tolleretur. Hinc dicit Neotericus, *verissimum esse quod dixit, in omnibus illis qui solo timore pœne peccatum cauere volunt, manere voluntatis repugnantiam quâ nolent facere si pœna tolleretur; & ex illâ ipsâ conjunctâ voluntate, omnes coram Deo peccati esse reos* ita ille. Nihil certè amplius dixit Lutherus vti vidimus supra n. 6. & 7. ob hoc tamen dogma à Tridentino hæresis condemnatus. An non ergo & cum Lutero, Neotericus hic eodem fulmine perstringitur? verùm hoc nunc non ago. Hoc tamen peto; cum eam esse *timoris naturam*, dicat apertissimis D. Augustini testimoniis comprobari, vbinam Sanctus Doctor asserat, omni omnino timori id esse congenitum, quod asserit Neotericus? Aliquem talem dari fateor, & plurimos ex eo pœnitendi

Non omnis timor talis est.

D. Augustinus nusquam dicit e naturâ timoris esse retinere voluntatem conditionam faciendi id quod ex metu non facit.

nitendi materiam petere, quos *procul dubio inuitos* pœnitentes vocat Augustinus, & rectè: malunt enim peccare, & tantum coacti nolunt, *in ipsâ voluntate intus rei sunt*: Fateor, inquam isthæc omnia. Sed D. Augustinum asserere, omnis timentis eam esse naturam, vt reipsâ velit agere quod metus prohibet, si metuendi causa tolleretur; hoc quidem prorsus nego aut asserum ab Augustino, aut ratione bonâ asseri potuisse.

Contrariâ
experientiâ
multiplicî
demonstratur
in rebus
naturalibus

51. Quid enim? an mihi quispiam persuaserit, ea omnia velle me, à quibus metu alicuius incommodi, aut mali naturalis nunc abstineo, datâ conditione quòd malum aut incommodum à re agendâ tolleretur? si placet mentem aduertite & videte, quàm hoc omni timori connaturale non sit aut ingentum. E turri non defilio, mortis ex tam immani saltu certissimè incurrendæ metu perterritus. An idcirco reipsâ voluntatem conditionatam habeo defiliendi, si mors lapsui connexa non esset? Domum peste infectam non subintro morbi contrahendi metu: an ideo voluntatem habeo subeundi domum illam, si pestis infamiâ non laboraret? Vestes à pice amoueo, eas ne inficiam: an quia id metuo, voluntatem habeo conditionatam, quâ statuo eas pici immergere, si liquidior esset neque tam sordida & tam viscosa materia? Ab igne manus abstineo vstulationis timore: an quia illo metu perterritus, flammæ manus non committo, illico eâ mente sum, vt si ambustionis abesset periculum, flammis eas sim immissurus, complexurusque ignem lepidè, aut suauiter desuauiaturus elementum tam amœnum? Quis isthæc pro sano dicta dixerit? Euidens itaque est, dari timorem aliquem, quò præstricta mens ab aliquâ actione desistit, nec tamen itâ sit constituta, in actionem eam proruptura vt sit, si timoris causa detergatur. Non igitur ex ipsâ timoris naturâ id colligi dicat Neotericus, quod cuidam timori inest, & non omni: neque à particulari timentis genio ad timoris naturam vniuersim condemnandam progrediendum est. Non satis apta persuasioni est ista collectio; neque à particulari specie, ad genus vniuersum, legitima est argumentatio.

Neotericus
argumentatur
à particulari
timore, ad
vniuersalem
timoris
naturam.

alterum
infinitis
peccatoribus, qui

Ac sic dico, quamuis sit qui timore pœnæ peccatis sic abstinet, vt ea perpetrare desideret voluntate conditionatâ, si pœnæ daretur indemnitas; tamen id non tam ex ipsâ timoris naturâ prouenire, quàm ex timentis vitio. Certum est enim infinitos esse homines, qui gehennæ metu percussi peccata detestantur, absolutâ

52.

lutâ omnino voluntate id agere; neque ipsis conditionem ullam (v. g. si infernus non esset, si peccata non punirentur) ne in mentem quidem venire. Quo pacto autem conditionatam voluntatem peccandi efformabunt, si illis conditio nulla aut à mente obicitur, aut ab alio proponitur? hoc certè est impossibile. Atqui qui sic crimina detestantur, sunt numero infiniti. Oderunt, inquam, absolutè scelus, quod vident esse eiusmodi vt æternis ignibus meritò castigetur; prout sequenti Tractatu, cum de modo Attritionem ex timore pœnæ efformandi agetur, explicabimus: de conditionatâ autem peccandi voluntate, ne quidem ipsis incidit cogitatio. Absit igitur vt reipsâ eiusmodi voluntas sit efformata, & timori pœnæ semper vt sit conjuncta, quod tamen volebat Neotericus.

*de conditio-
ne, si infer-
nus non
esset, ne
quidem co-
gitant. At-
teruntur
igitur ab-
solutè.*

*Probatur
ex Tridentino.*

53. Verùm quid multis opus est? Euidentiſſima ea est Concilij Tridentini mens, detestationem eiusmodi absolutam scelerum, concipi & dari posse. Ita certè loquitur: *Illam contritionem imperfectam, que Attritio dicitur, quoniam vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehennæ aut pœnarum metu communiter concipitur, si voluntatem peccandi excludat cum spe veniæ, declarat..... verum donum Dei esse & Spiritûs Sancti impulsus.* Quid potest dici manifestius? certè cum Attritionem ex timore conceptam, verum Dei donum esse doceat, si voluntatem peccandi excludat, indubitatim statuit attritionem illam, voluntatem peccandi excludere posse; alioquin elanguida prorsus esset, imò & deridicula definitio rei, quæ naturâ suâ sit impossibilis. Quomodo autem timor ille voluntatem peccandi potest excludere, si semper, & quidem ex timoris naturâ, peccandi voluntas conditionata attritioni sit implexa? Rursus, quo pacto Spiritûs Sancti impulsus est, id quod sine peccato non exercetur? An eò tandem miseriarum fortè cum Caluino deuenimus, vt ad peccandum à Spiritu Sancto impellamur? & talis impulsus dicitur donum Dei: Quis hæc audiat & non exhorrescat? & tamen ex aduersariorum sententiâ, vtrumque, vti patet, sequitur liquidissimè.

*Trid. sess.
14. c. 4.*

54. Denique coactam & inuoluntariam esse scelerum abstinentiam quæ ex gehennæ metu ducit exordium, non est quòd multis oppugnem. Satis enim constat, timorem dari, qui ad eò non tollat voluntarium, vt eum potius augeat. Item à veritate prorsus alienum est, inuitum me facere quidquid ex metu ago.

*Falsum est
quod At-
tritio sit
a suo con-
clius.*

G g g

Et

Probatur
ratione.

Et vt id in actionibus positiuè, vt dicunt, faciendis verum esset, non tamen in omni abstinentiâ actionum id locum habet, à quibus exercendis metu mali abstineo. Nam vt exemplis n. 51. allatis vtar; à saltu è turri in subjectam planitiem faciendo, quamuis metu mortis abstineo, non tamen inuitus aut voluntate reluctante. Nec si pestis metu, domum infectam deuito, deuito inuitus. Nec pice si abstineo aut flammis, idcirco vllam sentio animi repugnantiam, aut lubentiam. Non igitur timori omni id est congenitum, vt vim inferat voluntati, eamque vt ab actione, reluctantem & inuitam remoueat. Sanè voluntate prorsus liberâ, Timorem gehennæ partes suas agere Tractatu sequenti demonstrabimus. Sufficit modò ostendisse me, non omnem pœnitentiam & abstinentiam à peccato quæ ex timore concipitur, coactam esse, & ab inuito animo concipi. Neque etiam tot verbis opus erat, vbi ea est clarissima Lutherum condemnantis Concilij Tridentini definitio. Ita habet. *Sed & falsò docent* (nempe hæretici) *contritionem esse extortam & coactam; non liberam & voluntariam.* Quid clarius? & rursus. *Si quis dixerit eam Contritionem* (scilicet imperfectam) *esse dolorem coactum, & non liberum ac voluntarium; anathema sit.* Quid dici potest vehementius? Canonem integrum superius retuli n. 17. neque tam sacrosancto oraculo fas sit mihi quidquam superaddere.

Definitum
id est à
Tridentino.

Sup. c. 4.
in fine &
can. 5.

§. VIII.

Attritio supernaturalis ex timore pœnæ &c. concepta, sufficit ad obseruandam totam legem: eamque qui ex tali timore obseruat, obseruare ex amore iustitiæ demonstratur. Ostenditur quòd malè ab aduersariis explicetur Amor Iustitiæ.

Tertio ob-
iectio Neo-
scricæ.

VLtimum quod Attritioni, quâ minùs apta sit peccati medicina, obuoluebatur vitium & conuitium, est, quod nullius fiat peccati remissio, nisi detestanti omnia, & quidem cum firmo animi decreto obseruandi totam Dei legem: & tum à commisso scelere, tum ab omnibus omnino deinceps abstinendi. Talis autem voluntas ex timore non potest elici, cum istud Charitati

55.